

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. XVII. De octauò opere diuinæ Iustitiæ, quod consistit in pœnis
Purgatorij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

cis peccati condonati reliquiis discamus, quam immane supplicium illi debeat, & post hanc vitam propter illud sit homini irrogandum, si ante remissum non fuerit.

CAPVT XVII.

De octauo opere diuina Iustitia, quod consistit
in pœnis Purgatorij.

90 OCTAVO cernitur diuina iustitiæ seueritas in pœnis purgatorij, quibus post hanc vitam pro suis peccatis, etiam quoad culpam & pœnam æternam condonatis, animæ iustorum castigantur, nisi fortè antea per lacrymas & opera pœnitentiæ Deo plenè satisfecerint. Verùm paucorum est ea puritas. Itaque mox ut à corpore sunt egressæ, rapiuntur sub terram, longissimo tractu viarum, per loca tetra & tenebrosa ad pœnalem specum igne sulphureo æstuantem, animarum reorum carcerem & ergastulum. Hic miris exercentur pœnis, & luunt præteritæ vitæ delicias, millecuplo amplius dolorum & amaritudinis sustinentes, quàm ex rebus huius sæculi voluptatis ac dulcedinis vniquam perceperunt. Sunt enim illius ignis tormenta omnibus illis quæ homo mortalis in hac vita sustinere potest grauiora, & sæpè ad multos annos producentur.

Purgatorium
sub terra.

Pœna Purgatorij grauior
res omnibus
pœnis huius
vitæ.

De grauitate testatur S. Augustinus in Psal. 37. v. 1. *In hac vita purges me, & talem me reddas, cui iam emendatio igne non sit opus. & infra: Dicitur enim, Ipse saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Et quia dicitur, Saluus erit, contemnitur ille ignis: ita planè quamuis salui per ignem, grauior tamen erit ille ignis, quàm quidquid potest homo pati in hac vita.* Idem pœnè hæc verbis docet Rufinus in eundem Psalmum. S. Gregorius vericulum illum primum Psal. 37. (qui est tertius inter Pœnitentiales) explicans, sic ait: *Quasi dicat: Scio futurum esse, ut post huius vitæ exitum alij flammis expientur purgatorij, alij sententiam subeant æternæ damnationis. Sed quia illum transitorium ignem omni tribulatione æstimo præsentem intolabiliorem, non solum in furore æternæ damnationis opto non argui, sed etiam in ira transiens in teo correctionis purgari. Beda in eundem vericulum: *Nec immeritò tantum timet hanc correctionem (purgatorij ignis) quia attendit eam esse grauiorem, quàm quidquid vniquã passi sunt latrones, vel sancti Martyres. Eucherus Lugdunensis Hom. 3. de Epiphania, & passim Patres Latini, qui veros & acerrimos ignes ibi ponunt.**

• Ggg 2 De

*Diuturnitas
pœnarum
Purgatorij.*

*In Vita
S. Mariæ
Oigniacensis,
per Iacobum
à Vitriaco
Cardinalem.*

De diuturnitate. dubitandum non est, plurimos ibi ad multos annos detineri, cum anniverſaria defunctorum in Ecclesia inſtitui perpetua videamus, & Sacrificia quotidie offerri pro ijs qui ante aliquot ſecula defuncti. Legimus etiam in probatis revelationibus, quosdam uſque ad diem iudicij ibidem detinendos: quod ſane admodum horrendum eſt. Omnium pœnarum, quas humana natura experiri hætenus potuit, grauiſſima eſt pœna ignis. Verum non poteſt in hac vita eſſe diuturna: ſtatim enim diſſoluit corporis temperamentum, & harmoniam qualitatum, vitæ conſeruandæ neceſſariam; quo factò, anima tamquam vinculis ſoluta euolat, & corpus manet abſque dolore & omni ſenſu. Poſt hanc vitam poterit eſſe diuturna, & etiam ſempiterna, tam in anima ſeparata, quàm in corpori iuncta. Cum enim ipſa anima non poſſit mori, utpote ſimplex ſpiritus per ſe ſubſiſtens, nec amittere ſenſus ſui vigorem & viuacitatem; poteſt quantumuis magnam pœnam, & quantumuis longo tempore ſuſtinere.

Tormentum ignis in hac vita tantos adfert dolores, ut etiam ſi ad breuiſſimum tempus, ad horæ quadrantem duret, ſummam apud omnes excitet commiſerationem, quamuis qui illud patiuntur, ſuis ſcleribus ſint commeriti; ut videmus, cum tales publice in foro tota ciuitate ſpectante comburuntur. Quid ſi ergo duraret hoc ſupplicium aliquot horas, vel diem integrum? quid ſi menſem vel annum? quid ſi decem vel centum annos, Deo animam in corpore retinente, nec permittente corpus diſſolui? Non eſt dubium, quin tale ſpectaculum toti orbi incredibilem incuteret horrorem, & omnes ad commiſerationem commoueret: nec quiſquam facile reperiretur, qui auderet aliquid committere, propter quod vidiffet & ſciret tanto tempore pœnam ignis ſuſtinendam. At poſt hanc vitam non ſolum erit diuturnior, ſed etiam in plurimis longè acrior & vehementior, quàm poſſit eſſe in corpore mortali. Poſteſt enim diuinâ potentiâ augeri in duplû, in quadruplum, in decuplum, in centuplum, & ſic deinceps ſine termino, pro grauitate vel multitudine delictorum, quorum pœnæ reſtant luendæ. Quæ conſideratio ingentem omnibus terrorem incuteret, ſi altè in mentem demitteretur. Si enim ſimplex ignis dolor intolerabilis eſt, quantò intolerabilior erit, ſi in decuplum vel centuplum auctus fuerit? Denique tempus breue in grauiſſimis doloribus videtur eſſe longiſſimum. Teſtis ille miles, qui cum horam tantum vnicam fuiſſet in Purgatorio, putauit ſe ibi fuiſſe annos plurimos: de quo

quo S. Antoninus 4. parte titul. 14. cap. 10. §. 4.

92 His accedit, quod tormenta in hac vita si continentur, paulatim mitescant, & minus sentiantur. Primo aggressu sentiuntur maxime, & dolor est vehementissimus; sed paulò post incipiunt diffipari spiritus animales, (qui necessarij sunt vt anima in corpore sentiat) & temperamentum corporis dissolui: atque ita dolor minus sentitur. In altera vita non mitescunt continuatione, nec doloris sensus vlla ex parte minuitur, quia anima nuda non eget spirituum ope vt sentiat dolores, sed ipsa per se immediatè omnem vim tormentorum excipit, Deo singulari modo cum ipsis causis concurrente.

Itaque triplici ex capite ibi dolores sunt longè maiores quàm in hac vita, nimirum ratione durationis, ratione acrimoniæ seu intensiõnis, & ratione perseuerantiæ in eodem statu, seu æqualis perceptionis ipsius animæ. Quare meritò dicunt sancti Patres, tormenta illa esse grauiora quàm ea quæ vel latrones vel Martyres passi sunt, vel quisquam mortalium in hac vita pati queat.

Ex triplici capite dolores post hanc vitam sunt maiores quàm in hoc saeculo.

93 Quanta ergo est illa Dei seueritas, qua in suos amicos, in suos filios, & Regni sui heredes ita sauit, in loca teterrima illos procubantem suo conspectu ablegans, & tanto tempore tantis cruciatibus subiiciens? Quis vniquam ita suos tractauit hostes? quis inimici sui etiam iuratissimi non moueatur misericordia, si eum vel ad quadrantem horæ in medio ignis colligatum tenuerit, flammis vndique corpus eius vsque ad viscera depascentibus? Sed alia sunt iudicia Dei, alia hominum. Sicut eius misericordia est infinita, ita etiam iustitia est infinita: sed in hoc saeculo est locus misericordiæ, in futuro soli iustitiæ. Hic facile Deus nostris afflictionibus vel spontè susceptis, vel patienter toleratis, commouetur ad ignoscendum, & millefima parte soluti debiti acquiescit, reliquam summam liberaliter expungens: ibi verò durus exactor nouissimum extorquet quadrantem; nec magis supplicij miserorum commouetur, quàm si viscera sint ei ferrea. Et meritò: nam qui oblatam misericordiam, & facilem redimendæ pœnæ rationem hic neglexerunt, digni sunt vt sentiant rigorem iustitiæ. Sux fatuitati assignent, quod in hanc calamitatem deuenerunt. Accedit, quod hac ratione intelligant quantum intersit inter id quod debetur peccato secundum legem iustitiæ, & id per quod Deo hic possumus satisfacere interuentu misericordiæ.

Mis. Dei seueritas in amicos & filios, tamen iustissima.

94 Porro duplici affliguntur pœna, sensus & damni. Pœna sensus

Duplici pœna affliguntur, damni & sensus.

est ab igne, qui ut diuinæ iustitiæ est instrumentum, potest affigere animas corpore exutas, non minus quàm corpori inclusas. Anima enim est quæ sentit, dolet, affligitur, non corpus, etsi ipsa sit in corpore. Si ergo corpore vestita, igne affligi potest, cur non etiam nuda, præsertim cum sic immediatius ab igne tangatur? verum de hoc infra pluribus.

Pœna damni consistit in eo, quod ob culpam earum Regni possessio differatur, quodque magnos æternæ gloriæ thesauros, quos facile consequi potuissent, neglexerint. Si aliquis adoptatus à Rege, in ipso puncto quo aditurus est Regni possessionem, eiceretur ob aliquam culpam in exilium, donec illam variis suppliciis plenè luller; quantum inde conciperet dolorem? quantum ingemisceret se culpam illam admisisse, & pro ea tempestiuè non satisfacisse? Ita animæ iustorum cum se à gloriâ parata eo momento quo conferenda erat, vident repelli, & in teterrimum exilium ablegari, donec pro antiquis culpis integrè satisfaciant, incredibili sauciantur dolore. Quantus enim ille sit dolor, ex eo conici potest, quod ex quadruplici consideratione nascatur. Primò, Quod videant se tanto priuari bono, idque eo tempore quo illo fruendum erat. Apprehendunt acerrime illius boni immensitatem, & simul illud ardentissime desiderant. Secundò, Quod videant id fieri ob suam culpam. Tertiò, Quod neglexerint pro illa culpa suo tempore satisfacere, cum facillimo negotio redimi poterat, & tantas nunc cogantur sustinere calamitates, id enim non parum incendit doloris acerbiter. Quartò, Quod ingentes æternorum bonorum thesauros, & celestis gloriæ gradus, quos facile consequi potuissent, sua culpa & tepore neglexerint. Hæc omnia viuacissimo modo apprehensa ingentem dolorem excitant, ut etiam in damnis humanis experimur, cum ista quatuor concurrunt. Itaque credibile est, illum animi dolorem longè esse maiorem, quàm homines in hac vita ex damnis temporalibus concipere possint: quia bonum illud longè est excellentius, & apprehensio acrior, & desiderium ardentius, & hæc omnia assidua, numquam interpellata, noctes, diesque vrgentia. In doloribus huius vitæ crebra interrupcio, per somnum, per colloquia amicorum, per varias mentis distractiones. Accedit, quod diuina iustitia de industria faciat, ut damnâ suam etiam acrius apprehendant, quàm per se facerent, ut maiori dolore vrantur. Ideo enim fit hæc dilatio, & hoc tempore exilium, ut eius dolore purgentur, & pœnas pristinarum culparum luant. Secus erat

Dolor ex pœna dantur, quadruplici consideratione.

erat in Patribus antiquis Limbo detentis: non enim ob culpam aliquam personalem ibi detinebantur gloriæ exortes, sed ob conditionem naturæ, pro cuius debito pretium nondum erat exhibitum. vnde nondum venerat tempus, quo gloria illis esset debita.

CAPYT XVIII.

De plagis nouissimis, nono Iustitiæ opere.

96 **N**ONO cernetur iustitiæ diuinæ seueritas in multiplici plaga, quæ antecedit vniuersale iudicium. Sicut Ægyptij multis & asperis plagis afflicti fuerunt ob impietatem, vt resipiscerent, priusquam demergerentur in profundum maris, & deleerentur omnes: ita mundus antea grauissimis afficietur flagellis, quàm extrema seueritas (qua omnes impij demergentur in barathrum inferni) in illum stringatur. Pari modo ante excidium Iudaicum, multa per septennium præcessere prodigia & signa horrida, & caelestes terrores, iram Dei Iudaico populo impendentem denuntiantes: multæ bellorum clades, pestilentia, fames, incendia, dirapitiones, quibus grauissimè fuerunt exagitati. Vtriusque nationis calamitas & excidium typus est excidij mundi: nam Ægyptus mundum mysticè designat: & Ierusalem impia, spiritualiter est Sodomæ & Ægyptus: vt in Apocal. cap. 11. habetur. Vnde & ipse Dominus de excidio Iudaico tractans, simul miscet ea quæ pertinent ad excidium mundi, ita de vtroque differens, vt aperte insinuet illum huius esse typum, & hunc in illo adumbrari & præfigurari. Quo autem ordine ista euentura sint, non est ita certum. Quædam longiore tempore extendentur, & simul cum alijs extabunt, vt bellum & fames; alia alijs succedent, alia semel fient, alia subinde reperentur. Nobis satis erit præcipua recensere.

Plaga Ægypti typus plagarum nouissimarum.

Iosephus l. 7. de bello Iudaico c. 12. Baronius ad annum Christi 78.

Matth. 24. Marci 13. Lucæ 21.

97 **P**rimùm ergo, apperente Antichristi aduentu, orbis agitur maximis bellis & seditionibus. Nam exciso Imperio Romano, omnia redigentur ad decem Reges, qui vt omnia, ditioni suæ subiciant, Prouincias omnes & Regna grauiter affligent, maximisque bellis arrent. De bellis insinuat Dominus Matth. 24. & Lucæ 21. cum ait: *Cum audieritis praelia & seditiones, nolite terri: oportet primum hæc fieri, sed nondum statim finis. Surget enim gens contra gentem, & regnum aduersus regnum.*

Bella.

Quod autem Imperium Romanum penitus sit excidendum, & omnia

omnia